

ԹԻԻ 412 Զ. ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ Ը. 1874

7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ՇԱՐԱԹ

Մամուլ իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Ստորագրութեան տեղն է Պօլիս, Զինճիւրի խան վերի
յարկ թիւ 18 :
Դուրս երթալիք թերթից փոստայի ծախքը առնողին
վրայ է :

Շրջանին գինը դահեկան կանխիկ	60
կիսաշրջանը » »	50
Մէկ թիւը փարայ	50
Մանուցման տողն է դահեկան	2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՊԱՐԴԻՒՆ ՆԻ

ԱՆԿԱՐԳ ՎԻՃԱԿԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Մեր Պնակալէզ և անոր արքանեակ նը-
մաններէն սկսելով, մինչև Զմիւռնիոյ Արե-
ւելեան Մամուլը և Թիֆլիզի Մեղու Հայաս-
տանին, յուլիս 5 ի խայտառակեալ դաւէն
ետե, մէկ բերան եղած, առանց ընդդէմ
առարկութիւններու ականջ կախելու, շա-
րունակ քարոզելու վրայ են :

Թէ « Երեսփ . Ժողովը պէ՛տք է լուծուի » .
Որովհետեւ կըսեն « Իր արժանապատուու-
թենէն ինկած է » .

Վասն զի կ'ըսեն « Անկարգ և ապարդիւն
եղած է անոր վիճակը » :

Մենք մեր երեսփոխաններէն չենք լսու-
մասին պէտք եղածը, ասկից առաջ քանի մը
յօդուածով ցուցուցած ըլլալէ զատ, մեր
անցեալ թուոյն մէջ չորրորդ յօդուածով մը,
դարձեալ շօշափելի կերպով ցուցնելով, ը-
սինք նաև թէ, « անհոյս է մեր երեսփոխան-
ներէն, որոնք նաև ահաբեկութիւնը բռնաբա-
լու » .

Իրօք ալ այս է խնդիրը :

Այս խաբեբայութեան մոգպետը՝

« Երբ Ազգին օգուտը պահանջէ ես Սահ-
մանադրութենէն պիտի չեղիմ » ըսաւ՝ չեղաւ :

« Ես անոր « Դու » վրայ ուխտած եմ և ոչ
դաւն, անոր համար ազատ եմ անոր շրջանա-
կէն դուրս ելնելու » ըսաւ՝ չեղաւ :

« Այս օրէնքը արգելք է Ազգին բարւոյն
և յառաջադիմութեանը » ըսաւ՝ չեղաւ :

Վերջապէս ո՛ր կողմ դարձաւ . Երեսփ .
Ժողովը իրեն դէմ գտաւ, բայց անոր և Ժո-
ղովին մէջ տեղի ունեցած սոյն պայքարն ը-
սենք, վէճը, պատերազմը, թէ կռիւն ալ՝
ԶՈՐՍ ՏԱՐԻ տեւեց . ուստի և վերջապէս
լուծուի այս ժողովը ըսելու, մանաւանդ թէ
ըսածը դորձադրելու ելաւ, Գրեթե օրիշնչ
յարուցանելով անոր դէմ և յարձակել տա-
լով անոր վրայ . բայց այս վերջին փորձն ալ՝
ոչ թէ միայն անյաջող եղաւ, այլ և տապա-
լեց զինքը յիշխանութենէ. (73 սեպտ. 28,
դռնփակ նիստ) :

Արդարեւ Իրիմեանի նախագահութեան
վերջին նիստն էր սեպտ. 28 ի դռնփակ նիստ .

ալ , յորում իր դաւադրութեան դատաւճիւ-
ռըն ընդունելով արտաքսուեցաւ՝ Ազգը ներ-
կայացնող երեսի . ժողովէն և ինկաւ Ազգին
Պատրիարքութենէն . բայց նոյն սրիկայու-
թիւնն է որ անկէ վերջն ալ կրկնել տալու
փորձ փորձեց , ժողովին դէմ , քանի ան-
գամ որ դումարուեցաւ , որոց վերջինն է
յուլիս 5 ի որիկայութիւնը , և որուն հետե-
ւանք ըլլալով կրօնի թէ յառաջիկայ նիստը
իրաւամբ դռնփակ պիտի ըլլայ :

Յիշեալ սեպտ . 28 էն ետեւ տարուան մը
մէջ ամենը 7 կամ 8 նիստ եղած են՝

Մէկը երկու անգամ Գաղ . ժողովոյ ընտ-
րութեան ,

Երկու , երեք անգամ պատրիարքական
ընտրութեան ,

Անգամ մը պատրիարքական ուխտին ,

Անգամ մը Դիւանի ընտրութեան , և

Անգամ մը կրօն . ժողովոյ ընտրութեան
համար :

Այս նիստերուն մէջ տեղերը եթէ եղած է
մէկ երկու նիստ , յորում մեծամասնութիւն
եղած չէ , այդ համբաւեալ դաւադրութիւ-
նը մատ ունեցած է անոր մէջ , այդ դաւադ-
րութիւնը որ՝ վերջապէս յուլիս 5 ին կրօն .
ժողովոյ ընտրուած նիստին մէջ պայթելով ,
ամէն բան պարզուեցաւ :

Ի վերայ այսր ամենայնի կը տեսնուի որ
երեսի . ժողովը , 1873 սեպտ . 28 էն ետեւ մին-
չեւ այս տարուան այն սեպտ . ամիսը , իր
դէմ ելած անթիւ անհամար արգելքներուն
և ժամանակակորստութիւններուն հակառակ ,
փոխանակ 24 նիստի , դարձեալ 8 նիստ ընե-
լով , ընտրել կամ կարգադրել է ազգին ան-
հրաժեշտագէտ հարկաւոր այդ քանի մը մեծ
և գլխաւոր գործերը . որ ապացոյց են թէ
Խորիմեանի անկմանէն ետեւ անցած տարւոյն
նիստերն աղաքիւն անցած չեն . եթէ քիչ չափ
անցած են , և եթէ այդ անցածներէն
համար ալ դատապարտելի մէկը կայ , այն ալ
դարձեալ նոյն ինքն Խորիմեանն է . որուն
դէմ ալ Ներսէս Ս . Պատրիարքը , և ատենա-

պետ Վսեմ Գարութիւն պէյ՝ ամէն ճիգ
թափելու և ամէն պէտք եղած միջոցները
ձեռք առնելու վրայ են , որ այդ դաւադրու-
թիւններուն դէմ անկախ վիճակին առաջը առ-
նուն :

Ուստի Պնակալէղեանց անկախ և աղաքիւն
առարկութիւններն վերջին մէկ տարուան
նիստերուն չեն վերաբերիր :

Գանք Խորիմեանի Պատրիարքութեան ժա-
մանակի 20րդ տարուան նիստերուն :

Չորս ամբողջ տարիներու մէջ դումարուած
70 էն աւելի նիստերուն մէջ , յորս՝

Խորիմեան՝ խօսքը միշտ իրը Նախագահ ,
ՕՏԵԱՆ՝ զանգակ ի ձեռին Ատենապետ , և
ԵՌԻՍՈՒՖԵԱՆ՝ շարունակ խօսող Ատենա-
դպիր գտնուելով ,

Եւ շատ ուշիմ երեսփոխանաց խիստ շատ
աղաքարութեանց և յուշարարութեանց
հակառակ , ամէն միջոց ի գործ դնելով ,
ժողովը ուղածնուն պէս կառավարել և ի-
րաւամբ աղաքիւն և անկախ վիճակի մէջ պա-
հելէ , մանաւանդ թէ ամէն խարդաւանու-
թիւն ի գործ դնելով քանի մը ազգափնաս
անորէնութիւններ իսկ յանուն որոշման ժո-
ղովոյն ի գոյ ածելէ ետեւ , հիմա ալ ելեր են
նոյն ինքն այդ երեսներ՝ իրենց բերան Պնա-
կալէղին միջոցաւ կրպեն թէ՝ ժողովին վի-
ճակը շարունակ աղաքիւն և անկախ գտնուե-
լով , իր արժանապատուութենէն ինկած է ,
ուստի պէտք է լուծուի :

Խորիմեանի չորս տարիներուն մէջ եթէ ե-
րեսի . ժողովոյ վիճակը ապարդիւն մնացած
է , պատճառը Խորիմեան , Օտեան և Եու-
սուֆեան են , որ խուլ ձեւանալով մանաւանդ
թէ դէմ գալով բազմաթիւ երեսփոխանաց
բազում անգամ թէ բանիւ և թէ գրով ի-
րենց աղաքարած սա դիտողութեանց թէ՝
ժողովը ամէն բանէ առաջ իր ձեւոյն և վար-
մանց օրինաւորութեան միտ դնել պարտա-
ւոր գտնուելով ,

Պէտք է 140 երեսփոխանաց թիւը ամբող-
ջացուի :

Պէտք է ատենադրութիւնները անմիջապէս հրատարակուին .

Պէտք է խնդրոց կարգի ճշդութիւն պահուի :

Եւ մինչև անգամ խիստ լաւ կը յիշեմ որ անգամ մը երեսփոխան մը համարձակած էր գրաւոր կերպով ըսել խրիմեան սրբազանի , Օտեան և Եռսուֆեան էֆէնտիներուն թէ՝

« Երեսփոխանաց թուոյն 140 ի չամբողջացումը ,

« Ատենադրութեանց անմիջապէս հրատարակումը , և

« Խնդրոց կարգի խաբէութիւնը՝

« Այնպիսի «բար» մը գնելու վրայ են ձեր վրայ , զոր ոչ ոք Հայ ընդունած պիտի գտնուի մինչև ցայսօր Հայ ազգին պատմութեանը մէջ » :

Եւ արդարեւ ի՞նչ կրնար ըլլալ այդ «բարը» , եթէ ոչ Ժողովին «պարտք» և «անկախ» վիճակի մէջ դառնալուն պատճառ ըլլալու արատը :

Զարմանալի բան :

Նաւ մը ժայռերու կը զարնէ , կրնկմի , ո՞վ է կամ պէտք է ըլլայ յանցաւորտը , եթէ ոչ նաւապետը , ղեկակալն ու կողմնադէտը :

Բանակ մը յանիրաւի կը յաղթուի , դաւանք կիցնայ , ապարդիւն կը մնայ , անկարգութեանց մէջ կիցնայ , ո՞վ կը դատապարտուի , եթէ ոչ Զօրավետը և իր խորհրդականները :

Զարմանալի բան :

Զորս տարի զանգակը ձեռք առնուլ Երեսփ. Ժողովոյ գլուխը փառօք բաղմիլ :

Խօսքը միշտ ձերն է , Ս . Հայր , բսելով , վերացական խրիմեանը ղրկել Մշոյ դաշտերը պատցնել և չոր ոսկորներու վրայ ժամերով և օրերով բանաստեղծութիւններ ընել տալ :

Հակառակ դիտողութիւն ընողին դէմ , խօսք չունիք , կամ կը չեղիք ըսելով զանգակ զարնել լուեցնել :

Ինքնին անձամբ կեդրոնացման և ապակեդրոնացման , զինուորատուութեան խնդիրներ

րուն պէս , բազմաթիւ անտեղի խնդիրներ տեղծել և օրերով Ժողովը ժամաւաճառ ընել առանց արդիւնք մը յառաջ բերելու :

Զորս տարուան մէջ ատենական կանոնադրութիւն մը հաստատել չտալ :

Չար բան մը ընել ուղած ժամանակը , թէ և ատենական կանոնադրութիւն չունինք , բայց Եւրոպական ազգայ այս մասին ունեցած կանոնաց համեմատ կրնանք վարուիլ , որ բնական ալ է ըսել :

Բարի բան մը ընել չուզուած ժամանակը , չենք կրնար ընել քանի որ ատենական կանոնադրութիւն չունենալով , այդ մասին որոշ տրամադրութիւն մը չունինք ձեռքիդին ըսել :

Եւ վերջապէս չորս տարի շարունակ Ժողովը «պարտք» և «անկախ» պահելու համար ամէն ջանք ու ճիգ ընել , մանաւանդ Ազգին փառակար քանի մը իբր կէս որոշումներ ալ ընել տալ :

Եւ այժմ ելլել ըսել ու քարոզել տալ թէ Ժողովը ինքն է այս ամէն անկարգութեանց պատճառը , ուստի պէտք է որ լուծուի :

Մենք հայ սիրտ ունեցողի դորձ չեմք տեսներ զասոնք :

Ժողովը տեսաւ զասոնք և հասկցաւ և հեռացուց զանոնք իր գլուխէն . տեսաւ կը սեմը որ իբրեւ կառավար իր գլուխը անցող այդ երեքերէ Խնայան հարուած միայն բերելու ճգնելով իր «հիշատակ» պիտի ըլլան , ուստի հեռացուց զանոնք իր գլուխէն : Բայց իր ալ ԶՈՐՍ տարիները պարապ անցած եղան :

Արդ Երեսփ. Ժողովը՝ իր արժանապատուութենէն ինկած չէ :

Եթէ իրենց արժանապատուութիւններէն լինողներ կան , խրիմեան Սրբազան , Օտեան և Եռսուֆեան էֆէնտիներն են , որ չորս տարի շարունակ Ժողովին առջին կնիքով խաբեցին , և զանկա լեռէ լեռ , ձորէ ձոր , անդորձ պատցուցին , և վերջապէս իրենց այս ըրածը խաբէութիւն , նա մանաւանդ ի փաստ ազգին . . . դաւ ըլլալը հասկցուելով իրենց պաշտօններէն հանուեցան :

Եւ իրօք Երեսփ. Ժողովն ալ Ազգին առջին իր արժանապատուութենէն ինկնելու շաւղին մէջ գտնուած կըլլար :

Եթէ մինչև ցայսօր, Խրիմեանը Ազգին Պատուի արք. և իրեն նախագահ պահէր : որ թերեւս ուրիշ ո՛ր և է բան մը գիտցած ըլլայ, բայց Պատրիարքութեան և Ժողովի նախագահութեան ստուերն անգամ չը գիտեր եղեր : Թուե՞նք արդեօք նախագահութեան պաշտօնէն հակասական առաջարկութիւններն, անիմաստ երկարաբանութիւններն, վերացական բացադանչութիւններն, կոշտ ու կոպիտ վարմունքներն, զոր օրինակ Երեսփոխանի մը ատենի մէջ ապրիլի սպառնալն և արտաքսել հրամայելն և ըն. Պատրիարքութեան պաշտօնէն անթիւ անհամար՝ գիտութեամբ դուրս ած սխալներէն ու չարիքներէն զատ, անհամար ալ չգիտութեամբ դուրս ած ազգամիտ սխալներն ու չարիքները, կրկնե՞նք արդեօք Քաղ. Ժողովոյ 11 ամբաստանութիւնները, յուլիս 31 ին Քաղ. Ժողովը ծեծել տալը, օգոստ. 24 ի հրաժարականը ետ առնելու դաւը, սեպտ. 28 ի Դռնփակ նիստի դռները բռնաբարել տալու յանդգնութիւնը, յուլիս 5 ի յարձակման անյաջող փորձը և ըն.:

Երեսփ. Ժողովը Ազգին առջև իր արժանապատուութենէն ինկնելու շաւղին մէջ գտնուած կըլլար, կըսեմք :

Եթէ Օտեան Էֆէնտին մինչև ցայժմ ատենապետ պահէր :

Եթէ Երեսփ. Էֆէնտին մինչև ցայժմ ատենապետ պահէր :

Ինչպէս անհատ մը կը սխալի նոյնպէս և Ժողով մը կրնայ սխալիլ :

Ինչպէս անհատ մը մէկուն բերնէն ելած խօսքին հաւատալով, սիրտն ալ այնպէս կը կարծէ, նոյնպէս և Ժողով մը կրնայ հաւատալ ու կարծել, մանաւանդ երբ կը տեսնէ որ մէկը երգում կընէ, և անիծեալ ըլլայ, և երկըս անիծեալ այնպիսին, որ ժամանակաւոր ապրուստի մը համար, թշուառ ազ-

գի մը, իր ազգին շահերը օտարին կը զոհէ : Երեսփ. Ժողովը հաւատաց Խրիմեանի և Օտեան և Երեսփ. Էֆէնտիններուն խօսքին : ետքը իր խարուիլը տեսնելով վերցուց իր հաւատքը անոնց վրայէն : Ասկէ ի՞նչ կայ Ընդհ. Ժողովին :

Չգեներ Խրիմեանն և Երեսփ. Էֆէնտին :

Հաւատալու բան է, որ Օտեան Էֆէնտի չգիտնայ թէ ապրիլի և ապրիլի վիճակ մը չունենալուն համար ի՞նչ ընել պէտք է մեր Ընդհ. Ժողովին, և զայն ընելու կտրող մէկը չըլլայ :

Բայց ըսենք թէ այդ այդպէս ըլլայ :

Հաւատալու բան է, որ Օտեան Էֆէնտի իր չգիտնալն ու անկարող մէկն ըլլալն ալ չգիտցող մէկը ըլլայ, որ ինքզինքը գիտցող ու կարող մէկը կարծելով չէ՞ր Գաղ. շարունակ զանգակը ձեռքը Ժողովին գլուխը նստելով, հիմա ալ ըսելու ելլէ թէ, ի՞նչ ընեմ, Ժող. Ժողովը չթողուր :

Այս երկու հարցման պատասխանները բաւական են, ապացուցանելու համար թէ Ժողովը իր արժանապատուութիւնը պահեց և ճիշդ Ազգին զգացմանցն համեմատ վարուեցաւ, նախ համբաւ ունեցող այդ անձինքը պաշտօնի դնելով, և ապա իր ապրիլի և ապրիլի վիճակին պատճառները տառնք ըլլալը ստուգուելէ ետեւ զատուք դատապարտելով և անմիջապէս այդ վիճակէն ելլելու ձեռնարկելով խմբագրութեամբ կանոնադրութեան մը, որ պիտի ներկայանայ Ընդհ. Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին :

Ասկից կրնայ հասկցուիլ նաեւ Պնակալէզին այդ կանոնադրութեան անմիջապէս հաստատուելուն դէմ գալուն միայն և մի միայն պատճառները, որուն կը յուսանք թէ դուրսնական կտրուկ պատասխանը պիտի տայ Երեսփոխանաց մեծամասնութիւնը զայն անմիջապէս հաստատելով :

Արդ Երեսփ. Ժողովը եթէ սխալ մը կամ յանցանք մը ունի, այդ ՉՈՐՄ տարիներուն

սկիզբը, խրիմեանը պատրիարք, Օտեան էփէնական ատենապետ, և Երուսաղեմէան էփէնական ատենապետի ընտրելն, և զանոնք ամբողջ այդ ՉՈՐՄ տարիներուն մէջ, այդ պաշտօններուն վրայ պահելն ըլլալով, այժմ քսանի որ իր սխալն ինքնին ճանչնալով ուղղած է, այսինքն դադարեցուցած է այդ պաշտօններէն, ուրիշ բան չի մնար ընել Ազգին, բայց եթէ շնորհակալ ըլլալ Երեսփ. Ժողովէն, որ աւելի տարիներ չխաբուելով, շուտով ճանչցաւ իր սխալը ու ճանչցուց Ազգին, որ այս երեսները

կամ չգիտցող են,

կամ չկամեցող,

Պատճառները պէտք չեն:

Սոյն երկու վիճակին որն ալ ըլլայ այդ երեք անձանց Ազգին ճշմարտութեան կամ չճշմարտութեան պատճառը, Ազգը՝ չոր տարուան տուգանքով շատ աժան ազատած եղաւ տունն ձեռքէն:

Մենք այս տեսութեամբ, բնաւ դանդաւոր կամ լուծում խնդրելու առիթ չտեսնելնէս զատ, մեծ շնորհակալութեան իսկ պարտք կը տեսնեմք մեր վրայ Երեսփ. Ժողովէն, որ այդպէս արիւրար աէր կեցած, իրենց փոխանորդական աւանդին, այդպէս անաչառութեամբ և արդարութեամբ կը վարուին, նպատակ ունենալով մի միայն Ազգին բարին, ու յառաջդիմութիւնը:

Մեր սոյն առարկութիւններուն հակառակ կարծիք յայտնող եթէ գտնուի, պարկերով փաստեր ունիմք, մեր ըսածներն հաստատուլու համար:

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այս ամիս մեր ստացած տեղեկութեան նայելով, Պօլսոյ մէջ՝

1027 — Նշանտուութիւն.

11 — Ամուսնութիւն.

864 — Յետ նշանի, և

1902 — Էրիկ կնիկ իրարմէ բաժնուողներ եղեր է:

ԵՐԿՈՒ ԽՄԱՆՆԵՐՈՒ ԶԻՐԱՐ ԽՐԱՏԵԼԸ

— Բարի լոյս խաչիկ աղա:

— Վայ, մաշալլահ, ախպար հալա քէն, տիմի պուլամատըմ, ադշամ կէնէ զիյատէ գաշըմըշը:

— Հագկըն վար դարտաշ, սէնտէն այրըլտըգտան սօղրա, էվէ նասըլ կիթմիշիմ պիլմէմ: Պիղիմքի պու սապահ ադղընը աշտը կէօղիւնիւ դաբատը. տիւշիւնտիւմ քի հագլը, թընմատըմ ալտըմ եիւրիւյիւ վէրտիմ, պէօյլէ սէօքմէյէճէք պիրազ վագըթ իշկիյի թէօվպէ իթմէլի:

— Էօյլէ տիր դարտաշ, ատամըն վուճուտունա տա դարարը վար, սօն ոօնու պիղիմ դարըտան տա օլաճաղըզ. պու սապահ ճէվապը տիւքտի, էյէր մէյ մըն ալ խմես նէ կլօխս կառնեմ մօրս տունը կերթամ տէտի:

— Պիր ատամ էյի տիւշիւնիւեօրսա իշկիւ ատամըն հէմ օնօռունա հէմ ճանընա հէմ մալընա դարարը օլտուղսնու աղնայօր, անամըն սիւտիւ տէյիւ ա դարտաշ, իշմէյի վէրիւրիմ վէսսէլամ:

— Հայ հայ ռագըլյա վէրէճէք բարամը չօճուգլարըմա եէմիշ ալըըմ:

— Էյ չիմտիլիք մնաս բարով, պէնտէնիզ շուրտա պիր եէրէ ուղրայաճաղըմ:

Ուղըրլար օլտուն ըսելով իրարմէ զատուեցան:

Նոյն օրը Ժամը իրիկուն տասնի ատենները դարձեալ այս երկու բարեկամները իրար հանդիպելով,

— Օ՛ խաչիկ աղա սէնտէ պէնիմ կիպիէրքէն էնմիշին:

— Նէ եաբայըմ ախպար, չարչրտա իշ եօգ կիւճ եօգ, ճանըմ սըգըլտը ալտըմ եիւրիւյիւ վէրտիմ:

— Պուտա էօյլէ, պու վագըթ էվէտէ կիթմէն, նէ՞ եաբմալը, հայտէ կէլ Պառպատա պիրէր գահվէ իշէլիմ:

— Ատամ կինէ իւշիւրիզ տահա պու սապահ էթտիք թէօվպէյի:

— Պէ գարտաշ եօլույըլա իշիւրսէ հիշ

ասկինին անվաւեր ընել . ուստի իւր աղգականաց հետ դրամական գործեր ունենալ ձեւացընելով, և եթէ ամուսնութիւնն լսուի՝ զնասուել . կեղծելով՝ դադարնի պատկուել կառաջարկէ . օրիորդը թէեւ կընդունի սոյն առաջարկութիւնը, բայց ո՛ր և է նենգութենէ ղինքն ազատ և ապահով կացուցանելու համար կնքաչօրէն և իւր սիրահարին բարեկամներէն ապահովութիւն կամ աւելի ճիշտն աւոնց երաշխաւորութիւնը կը խնդրէ, որոնք ամեն վստահութիւն կուտան իրեն, և ինչպէս վերն ըսինք՝ 1866 սեպտեմբեր 3 ին առանց աղմկի իւր բնակած տան մէջ կը պսակուին :

Այսպէս սերոյ ամուսնին անցնելէ ետեւ՝ պարոն Կ. Է. ի կսկիս կնոջը հակառակիլ խռովութիւնը կը տիրէ, մինչեւ որ 1868 փետրվար ամսոյ մէջ առու դաւակ մը կուռնենան, որ ըստ պահանջման մօրըն կը կնքուի ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին Հայոց Բերայի :

Երիտասարդին մայրը որդւոյն ամուսնանալը լըսելով, և իւր կամաց հակառակ դատելով զայս՝ կստիպէ զորդին թողուլ ամուսինը, քանի մը հազար սկւով ուրիշ աղջիկ մը գտնել խոստանալով . երիտասարդն արդէն մտադիր և յօժար արձակելու խեղճ կինը, անոր բոլոր դրամները, գոյքն ու գոհարէղէնները փճացնելէ ետեւ թողելով զայն անխընամ՝ կը մեկնի աստի Զմիւռնիա :

Տարաբաղը կինը յառաջագոյն տեղեկանալով գըլխուն գալիք փորձանքը, կը փութայ երթալ Զմիւռնիա, տեղւոյն քահանայական դասուն և վարչութեան յայտնել պարոն Կ. Է. ի ամուսինն ըլլալը, և խնդրել որ եթէ իւր ամուսնոյն կողմանէ միւս անգամ ամուսնանալու համար առաջարկութիւն մը գայ իրենց՝ մերժեն . և անտի փութապէս դառնալով Պօլիս՝ քանիցս կը դիմէ Փոխանորդ Հօր, նորա ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ գործոյն ծանրակըռութեան վրայ, կաղաչէ, կաղերսէ որ պաշտօնապէս հեռադրէ Զմիւռնիոյ Ազգ. վարչութեան և արգելու ըլլալիք այսօրէն ամուսնութիւնը . Փոխանորդ Հայրն ալ դարձանն տնօրինել խոստանալով՝ կը ճամբէ կինը, առանց ուղղակի կամ անուղղակի միջոց մը ձեռք առնելու, կամ ո՛ր և է տնօրէնութիւն մ'ընելու :

Արդ, յիշեալ երիտասարդը, ասկէ 8 ամսոյ չափ յառաջ, հակառակ օրինաց Ս. Եկեղեցւոյ վերստին կամուսնանայ «քաթուղիկ» օրիորդի մը հետ ի ձեռն Հայ քահանայի ուրբաթ, այո՛, Հայ քահանայ մը կը պսակէ արդէն ամուսնացեալ այդ «աղջիկ» պարոնը, 5-6 ամսէ ի վեր յիշ գանձուող «աղջկան» մը հետ . . .

. . . Էֆէնտի, մենք գիտցածնիս՝ որչափ կարելի էր համառօտ կերպով՝ Ձեր աղնուութեան հաղորդելէ ետեւ՝ չենք կրնար նաեւ հրապարակաւ մեր զարմանքը չի յայտնել այս տեսակ ազգային բարոյական զեղծմանց նկատմամբ, որոնք կարծես թէ Փոխանորդ Տէր Հօր պաշտօնավարութենէն ի վեր ասպարէզ գտած են . ցաւալի՛ է այս ընթացքը և բոլոր Հայ լրագրաց, նաեւ համայն բարոյասէր ազգայնոց ուշադրութեան արժանի . վասն զի եղած թոյլտուութիւններէն կը հետեւի, որ յետ այսօրիկ այն բարոյական կապը՝ որ ամուսնութիւն ըսուած է, և որ կը կապէ այրն ու կինը ի կենդանութեան անբաժան կերպիւ, և իբր խորհուրդ Ս. Եկեղեցւոյ նուիրագործեալ է մատակարարութեամբ Ս. Ծնորդաց՝ անգոր է եղեր և ոչինչ, քանի որ մի և նոյն եկեղեցւոյ պաշտօնեայք մի և նոյն անձինքը վերստին կը պսակեն առանց օրինաւոր պայմանի և անպատիժ կը մնան . ո՛չ գաւառական և ոչ կեդրոնական ազգային վարչութիւնը հոգ տարած են սոյն օրինակ զայթակղելի արարուածոց վերջ տալու ի փառս Ազգի և եկեղեցւոյ մերոյ և յանդորրութիւն ամուսնացելոց . . . և մեզ իրաւունք տուած այսպէս գրելու :

Մենք հիմա վստահութիւննիս միայն արդի Ամեն Ս. Պատրիարքին և Սրբազումար Կրօնական Ժողովոյ վրայ դրած ըլլալով՝ չենք կամիր աւելին գըրել՝ քան զոր գրեցինք, և կսպասենք իրաց վախճանը տեսնելու, որպէս զի ի պահանջել հարկին նոյնն ղինուորինք :

Ուրեմն, աղնիւ բարեկամ, հաճեցէք սոյնը Ձեր պատուական թերթին մէջ ղետեղել և ընդունել յարգանքս, որ և

4 Սեպտ. 1874

Մնամ Զերդ Անճնուէր
ՄՐՏՈՒՆԻ

ՆԵՐՍԷՆ-ԴՐՍԷՆ

Անտօնիկ օղլու մտամալ քէօմիւր չէ մնացեր . մէկ հալին եօլին նայուի տէ գիւ մը պանս առնուի :

— Մայրիկ, բռնալը յիսուսը հինգ են վար չեն խտարկոր :

— Էյ ինչ ընենք տըղաս, էկածը ծըմեռ է չը պիտի փաթնանք ետ :

— Դուն հոգըդ մի ըներ մայրիկ . եթէ մինչեւ ճըմեռ քնիդը չաժննանէ մեր խմբագիրներէն թուրքները կը վառենք :

Մայրիկ աղապալիս ծանր ինչու մարեր է :

— Գօմէսիօն խանը, չադօնճիութեան պաշլայեր է, ահոր համար :

— Չադօնճիները ինչ կը կանչեն քի :

— Ինչ կանչենին իրենք ալ չիյտէն տղաս, հոն ամեն մարդ իրեն հաւան կը չալէ :

Պարոն . սա անցնողը կը ճանչնա՞ս ինծի այնպէս կերևի որ զինքը տեղ մը տեսած եմ :

— Այո կը ճանչնամ . նշանաւոր խմբագրապետ մընէ :

— Յըգէ հոգիդ սիրես նէ . հիմայ միտքըս եկաւ . նշանաւոր խմբագրապետ ըսածը ասկէ վեց ամիս առաջ մեր դպրոցը տեսեա էր :

Թագուկ, իշխութիւն մի՞, սէնինքի պուհաֆթա էվլէնմիշ :

— Քա պէնիմքի՛ քիմ օլույօր :

— Իշթէ սէնին Անթուանըն, օ՛խ չօգհազ էթտիմ, պու գատար վագըթտան սօղրա սէնի ալմատը տա պաշկասընը ալտը :

— Սէն տէրտինէ եան, օ պէնի պրագմազ :

— Քա նա՞սը սէնի պրագմազ . պսակ օլտուգլարընը կէօզիւմիէ կէօրտիւմ :

— Ճանըմ սանա նէ՛ տէյօրսամ սէն օնուտիյնէ . օ պէնի պրագմազ :

Պօնթուռ միւսիւ վենսան :

— Պօնթուռ էֆէնտիմ :

— Մատմուլէլ Գաթինինտէն հապերին վար մը :

— Հայըր . նէ՛ վարքի :

— Նէ՛ օլաճագ . դօզմիյէ նշանլանճագ տէյօրլար . հէմտէ գարարլաշմը պիթմիշ պիր շէյ իմիշ :

— Ատամ սէնտէ՛ . . . էկէր պէնիմ պիլտիյիմ Գաթին իսէ . տահա նիջէ էօյլէ գարարլաշմը պիթմիշ նշանլարը պրագքեպ սալուշտուլար :

ՆՃԱՆՔ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Կը տեսնաս որ գիշեր ատեն, երկնքին երեսը կաօկարմիր է կտրեր, մի կարծեր թէ Հիւսիսայգէ, այլ կրակ է ամա՛ պէքճիին բան մի ըսեր :

Կը տեսնաս որ երիտասարդի մը, գլխին մազերը, ժամանակէն առաջ ճերմկեր է . մի կարծեր թէ մոմոռութէն է, այլ իւսկիւտար Թօփհանէլի օղլուէն անցած է :

Կը նայիս որ կին մը, աւագ ուրբաթ օրուան պէս վերէն վար սևերը մոտած է, չըլլայ որ կարծես թէ մօտակայ աղգականներէն մէկը մեռած է, այլ ժամանակիս մօտան է :

Կը տեսնաս որ մէկ քանիններ այս օրերս կարդուին նէ հարսանիք չեն ըներ կոր . մի կարծեր թէ՛ պարզա սիրութիւնը սիրելուն է, այլ գրպաններնուն թեթևութենէն է :

Կըլսես թէ Շիրքէթի խայրիէն նոր կանոնագրութիւն մը խմբագրեր է հասարակաց բարւոյն համար . մի հաւատար, իր անտուկը լեցնելու ըամար է :

ՀՆՈՒԱԳՐԱԼՈՒՐԻՔ

Պալի բաշա Սերպ . 2

Տեղոյս երիտասարդները, անհամբեր Օսմանիյէ Թատրոնի բացմանը կըսպասեն կոր . յոյս կայ թէ այս տարի Թատրոնին դուռը տոմսակ ծախուելէ զատ, տեսակ տեսակ ոսկի Մեապլեօններ ալ պիտի ծախուին :

Բերայ Սետ . 3

Տեղոյս աղբիւրներուն առջև՝ Ժողովուրդը խուռն բազմութեամբ անճրեի կըսպասեն կոր :

Վանիքեղ Սեպ . 6

Էյ՛ օդը աղեկ է . գիւղն ալ մարդու երեսէ կարօտ մնացեր է :

ՇԱՐԱԳԻՐ-ՏԵՐԵՆ

ԴԷՈՐԳ Թ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Դ. ՊԱՐՏԻՋՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԴ.

ՐԻՁԱ ՓԱՇԱ ԻԱՆ ԹԻԻ 3